

Humanistiske forskningsprojekter - En kort oversigt over udvalgte projekter

Nedenfor gives eksempler på humanistiske forskningsprojekter. Oversigten omfatter projekter, hvis aktualitet og samfundsrelevans er umiddelbart synlig, og projekter som også har betydning for vores kultur- og selvforståelse, og som bidrager til at bevare væsentlig viden og kildemateriale for eftertiden. Formålet er at vise spændvidden i den humanistiske forskning, som rækker fra det grundvidenskabelige til det umiddelbart anvendelsesorienterede.

Der er medtaget enkelte eksempler på større center-bevillinger fra FKK og eksempler på, at dansk humanistisk forskning også kan klare sig i den hårde konkurrence, der er i nationale fonde som Danmarks Grundforskningsfond og i den internationale konkurrence i EU. Endelig er der en omtale af andre typer projekter, som har modtaget støtte fra FKK, og som er en yderligere illustration af diversiteten i den humanistiske forskning.

1. Centre støttet af Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation

Center for Studier af Lighed og Multikulturalisme

v/lektor, ph.d. Niels Holtug, Københavns Universitet

Der eksisterer i disse år et stort behov for kvalificeret humanistisk og samfundsvidenskabelig forskning i kulturelle problemstillinger – tænk blot på spørgsmål som tvangsægteskab, nationale kanoner og opdeling af folkeskoleklasser efter etniske kriterier. Det nye center vil igangsætte, samle og koordinere forskningsaktiviteter, der angår multikulturelle problemstillinger og spørgsmål om lighed og ligebehandling af personer med forskellige kulturer og religioner. Projektet er i 2006 støttet med kr. 7.000.000.

Amerikansk på dansk. Amerikaniseringsprocesser i Danmark 1945-1975

v/lektor, lic.phil. Nils Arne Sørensen, Syddansk Universitet

Hvordan er kulturmødet mellem dansk og amerikansk kultur konkret foregået i Danmark? Projektet undersøger centrale elementer i kulturmødet mellem dansk og amerikansk kultur – fra Coca-Cola og jeans over den danske reklamebranche og dansk sprog til indretningen af danske køkkener. Projektet vil dels give en dansk vinkel på en levende international forskningsdiskussion, dels nuancere den meget aktuelle samfundsdebat om, hvad der sker/kan ske, når to kulturer mødes og smelter sammen. Projektet er i 2007 støttet med kr. 6.450.000.

Center om kulturel og sproglig praksis i det internationale universitet

v/professor Bent Preisler, RUC

Projektet fokuserer på sprogbrug i den sociale og kulturelle sammenhæng, som det internationale universitet udgør, med særligt henblik på vigtigheden af valg af sprog og fremmedsproglig kompetence i en kontekst, der er præget af magtrelationer og indflydelseshierarkier. Disse relationer ses i forhold til organisationen, didaktikken, læreprocesserne og det akademiske indhold af studierne inden for humaniora, samfundsvidenskab og naturvidenskab. Centret skal koordinere dansk og international forskning om internationaliseringsprocesser på universiteterne. Projektet er i 2008 støttet med kr. 7.000.000.

2. Store bevillinger givet af andre fonde på baggrund af tidligere bevillinger fra Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation

Danmarks Grundforskningsfond har ved sin uddeling i 2009 støttet **Centre on Autobiographical Memory Research** v/professor Dorthe Berntsen, Psykologisk Institut, Aarhus Universitet. Selvbiografisk erindring henviser til vores evne til at huske den personlige fortid og forestille os begivenheder i den personlige fremtid. Centret vil undersøge denne evne ud fra et biologisk såvel som et kulturelt niveau: Hvordan evnen udvikles fra spædbarnsalderen til det unge voksenliv, og hvordan den bryder sammen eller bliver dysfunktionel i forskellige mentale forstyrrelser. Dorthe Berntsen har tidligere modtaget støtte i flere omgange fra Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation til studierne af involuntære selvbiografiske erindringer, der er et forskningsfelt i kraftig vækst.

Det Europæiske Forskningsråd under EU-Kommissionen tildelte ved sin første uddeling i 2008 professor Kirsten Hastrup, professor i antropologi på Københavns Universitet, 23 millioner kroner til **antropologisk klimaforskning**. Der er tale om udvikling af et nyt forskningsområde, hvor mennesket og de sociale aspekter er i centrum. Antropologisk klimaforskning bringer dermed helt nye og væsentlige aspekter ind i den højaktuelle klimadebat. Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation har gentagne gange støttet Kirsten Hastrups forskningsprojekter.

3. Bevillinger med stor kultur- og samfundsrelevans givet af Det Frie Forskningsråd | Kultur og Kommunikation

NASUD: Normal og atypisk sproglig udvikling hos danske førskolebørn og skolebørn, inklusiv standardisering af dansk test der måler grammatisk forståelse.

v/lektor, ph.d. Kristine Jensen de López, AAU

Det er pålagt kommunerne at tilbyde tre-årige børn en sprogscreening med opfølgende sprogstimulering. Det videnskabelige grundlag for at identificere danske børn, der enten er forsinket i deres sprogudvikling eller udviser specifikke sprogsvækkigheder, er dog endnu meget spinkelt. Forskningsprojektet bidrager til at kortlægge den normale og den atypiske udvikling af dansk i børnehave- og skolealderen. Internationale studier viser, at 5-7 % af alle børn har problemer med at tilegne sig deres modersmål. Det følges ofte af sociale problemer og risiko for at udvikle psykiatriske sygdomme. Projektet er støttet med kr. 3.643.000.

På tværs af familiearbejde og inklusion i skolen

v/lektor, ph.d. Charlotte Højholt, RUC

Projektet beskæftiger sig med professionelt arbejde rettet mod at hjælpe udsatte børn i deres familieliv og i deres læring i skolen. Dette arbejde er fordelt mellem forskellige professioner med forskellig faglig baggrund, specialisering og ansvarsområde. Det professionelle arbejde er rettet mod ét sted i børns liv, mens børnene og deres familier må skabe sammenhæng på tværs af livet. Forskning peger på, at opdelingerne mellem forskellige former for hjælp belaster muligheden for at styrke børns og familiers greb om livet. På trods af de senere års fokus på tværfagligt samarbejde, 'helhed' og samordning er de professionelle strukturer præget af adskillelse og konflikter. Forskningen viser, at dette skaber afmagt blandt de professionelle, brud i forløb og ineffektivitet. Projektet er støttet med kr. 2.583.000.

Klimaforandringer og hverdagsliv

v/professor mso, ph.d. og cand.ling.merc. Inger Lassen, Aalborg Universitet

Projektet undersøger, hvordan aktører på kommunalt plan taler om og giver mening til klimaforandringer og deraf affødte krav om energibesparelser. Der sættes fokus på dialogiske kommunikationsformer med mulighed for feedback mellem de kommunale myndigheder og borgere, virksomheder og medarbejdere i kommunen. Som case vælges Frederikshavn Kommune, der som Danmarks første såkaldte klimakommune tilstræber at blive CO₂-neutral i 2015 og allerede er langt med planlægningen af kommunikative tiltag til fremme af energibesparelser. Projektet er støttet med kr. 1.850.000.

Vietnameserne i Danmark: religiøsitet, migration og integration

v/adjunkt, ph.d. Jørn Borup, AU

Vi hører meget lidt til de herboende asiater. De fremstår som modelindvandrere og får derfor ikke megen spalteplass i medierne eller opmærksomhed i integrationsforskningen. Hvad er baggrunden for sådanne angivelige succeshistorier? Dette projekt undersøger de ca. 30.000 herboende vietnameseres religion og kultur med særlig fokus på migration og integration. Projektet er støttet med kr. 1.213.500

Cultural usability: Innovating the quality of Information and Communication Technology through an understanding of culturally sensitive aspects of usability evaluation methods (UEMs).

v/lektor, cand.psych., ph.d. Torkil Clemmensen, CBS.

This project aims to investigate the impact of culture on the results of established methods of usability testing. The production and use of technologically advanced information and communication applications are no longer restricted to the Western world, and there are indications that usability testing procedures developed for use in Europe or the US do not give reliable results in countries such as India, China or

Malaysia. This project is an in-depth investigation of the cultural specifics that go into usability test situations in three countries: Denmark, India and China. Projektet er støttet med 2.492.900 kr.

Hvem organiserer Kinas landområder? Spillet mellem stat, intellektuelle og bønder

v/professor, dr.phil. Stig Thøgersen, AU

Kinas landområder gennemlever i disse år gennemgribende sociale forandringer. Den hurtige økonomiske udvikling og afkollektiviseringen har betydet, at samfundets form har ændret sig radikalt siden reformernes start i 1980'erne. Spørgsmålet er, hvem der i sidste ende kommer til at bestemme, hvordan fremtidens landsby skal se ud i Kina. Projektet er støttet med kr. 2.310.000.

Renæssancens sprog i Danmark

v/seniorredaktør, ph.d. Peter Zeeberg, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab

I perioden 1515-1700 var dansk det vigtigste folkesprog i Danmark, men i det højere uddannelsessystem dominerede latin. Sprogsituationen mindede således om Danmark i dag med det kraftige islæt af engelsk i bl.a. forretnings- og uddannelsesverdenen. Man ved, at der blev skrevet litteratur på latin, men ikke hvor det ellers blev brugt, og hvordan det påvirkede dansk. Det undersøges i dette projekt, der samtidig vil oprette to internetbaserede baser, hhv. en tekstbase og en ordbogsbase for renæssancen. Projektet er støttet med kr. 4.221.300.

Liberalismens krise og totalitarismens opkomst efter 1. verdenskrig

v/adjunkt, ph.d. Thomas Ekman Jørgensen, KU

Projektet går tilbage til totalitarismens opkomst umiddelbart efter 1. verdenskrig og sammenligner Tyskland og Italien som to af de vigtigste lande for udviklingen af en totalitær ideologi. I begge lande opstod den radikale kritik som et svar på et liberalt, demokratisk system, der havde mistet sin autoritet. I de totalitære bevægelser ville man ikke begrænse sig til politikken i parlamentet, man ville skabe det nye menneske. Projektet fokuserer ikke på diktaturerne, men ser på bevægelserne før de kom til magten. Projektet er støttet med kr. 1.095.000.

Audiovisuel Kultur og den gode lyd: En kvalitativ undersøgelse af relationen mellem (og forestillingen om) "den gode lyd" og "den gode oplevelse"

v/lektor, cand.mag. Ansa Lønstrup, Institut for Æstetiske Fag, Aarhus Universitet

Projektet vil arbejde historisk med en lydens og lytningens genealogi ("arkæologi") og grundlagsteoretisk med lyd og lytning som integrerede fænomener samt med sammenhæng mellem lyd, lytning og andre sanser- og erfaringsmåder. Det vil skabe viden og kommunikation om lyd og således skabe forskningsmæssigt grundlag for en påtrængende og varig tackling og forhandling af spændingsfeltet lyd - kultur - lydoplevelse i et generelt samfundsmæssigt perspektiv. Projektet er støttet med kr. 4.200.000.

Det strategiske museum: Fra positionering og sponsering til intern kommunikation og ledelse

v/professor, mag.art. Finn Frandsen, ASB Centre for Corporate Communication, ISEK, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet

Formålet med dette forskningsprojekt er tredobbelt: For det første at undersøge, hvordan danske museer kan styrke deres position og faglige praksis ved hjælp af strategisk kommunikation. For det andet at undersøge, om og i givet fald hvordan private sponsorer har indflydelse på museerne og deres aktiviteter. For det tredje at undersøge, om og i givet fald hvordan store danske museer arbejder med intern kommunikation samt hvilken ledelseskultur, der er fremherskende i den museale organisation. Projektet er støttet med kr. 2.370.000 kr.